

OPINION

AKTUELLA FRÅGOR

Debattredaktör: Eva Rothstein aktuella@sydsvenskan.se 040-28 10 13
Twitter @aktuella Fler debattartiklar på sydsvenskan.se/opinion

Om vanadin förekommer i Skåne finns det i vanlig jord och kan därför tas fram betydligt enklare än på många andra håll i världen, skriver Per Tryding.

FOTO: ANDERS BERGGREN

”Utvinning av vanadin kan medföra insatser för klimatet, sysselsättningen och forskningen. Att motsätta sig kunskapsinsamling om möjligheterna är förhastat och oklokt.”

■ Ingen vet om det är möjligt att utvinna vanadin i Skåne. För att få klarhet behövs provborring. Att inte ens vilja pröva den möjligheten är oansvarigt. Det skriver Per Tryding, vice vd för Sydsvenska handelskammaren.

När samhället byter ut fossila bränslen som kol, olja och naturgas mot klimatvänliga blir frågan om lagring av energi viktig.

Att kunna lagra energi i moderna och effektiva batterier är en teknisk utmaning.

Batterier som använder grundämnet vanadin har ett mycket miljövänligt klimatavtryck. Även om andra komponenter i sådana batterier åldras har de en livstid på 40 år. Därför kan samma vanadin återanvändas i nya batterier. Teknologin är främst lämplig för större system.

Till exempel kan denna typ av batteri laddas upp av solenergi och lagra energi som sedan kan distribueras storskaligt i elnät när den behövs. Grunderna för tekniken har utvecklats av bland andra Nasa, men enligt många företag finns det goda möjligheter att vidareutveckla teknologin.

En ledande region i ett högteknologiskt land med ambitioner när det gäller klimatfrågor borde med öppna armar ta emot den möjlighet som utvinning av vanadin kan medföra.

Men icke i Skåne. Här tycks ett etablissemang av kommuner och regionala företrädare, politiker och andra opinionsbildare, låta fördomar stå i vägen för en unik chans att bidra till ett hållbart klimat och skapa jobb.

Vanadin är en metall som finns i Ryssland, Kina och Afrika. Men där ofta i berg, något som gör det svårt att komma åt och som kräver tunga maskiner.

Ännu vet ingen hur mycket vanadin som finns i Skåne. Men om det förekommer finns det i vanlig jord och kan därför tas fram betydligt enklare och med små ingrepp på ytor som motsvarar ett antal fotbollsplaner.

I Nordamerika utvinns mineraler från jordbruksmark som efteråt återställs så att den åter kan användas till jordbruk. Sannolikt är det möjligt även i Skåne. Men det är något som geologer och annan expertis behöver undersöka.

Ingen vet om det överhuvudtaget är möjligt att utvinna vanadin i Skåne. För att få klarhet behövs provborring. Det sker genom att man helt enkelt borrar på liknande sätt som när man öppnar en vattenbrunn.

Sådana borrhningar görs regelbundet i Skåne i olika syften. På Österlen har hundratalet provborringar genomförts på senare år. Ingen ifrågasätter det ef-

tersom det är enkla operationer som inte kräver mer än några kvadratmeters yta och visst maskineri för hålltagning.

Efter provborring går det att bedöma om det finns vanadin i tillräcklig utsträckning och på sådant sätt att det är värt att överväga att plocka fram det. I så fall återstår ett omfattande provningsarbete av svenska myndigheter som även granskar företaget som vill genomföra arbetet.

Enligt svensk lag ska markägare få ersättning av de företag som vill utvinna mineral på deras mark. Det finns en beprövad process för hur utvinning av mineraler ska gå till.

Det borde vara en självklarhet att företag får undersöka möjligheten att utvinna vanadin i Skåne. Istället föredrar många att frammana inbilder av vad det kan innebära, påstår att det rör sig om omfattande gruvdrift och stora ingrepp som inte kan

repareras. Nu behövs be-
sinning och vilja att se vad utvinning av vanadin kan innebära i ett större perspektiv.

Givetvis finns det verksamheter som är mindre intressanta i en region. Knappast någon skulle se en större framtid för en stenkolgruva i Skåne. Men lika lite som all form av jordbruk är samma sak, är all form av utvinning av material ur marken samma sak. Omfattning, process och syfte spelar roll.

Att motsätta sig varje form av kunskapsinsamling om möjligheterna som provborring efter vanadin syftar till är förhastat och oklokt.

Det finns en möjlighet att utveckla produktion av batterier i Europa med vanadin som tas fram på ett ansvarsfullt sätt – istället för att vanadinet fraktas över hela jorden från anläggningar med sämre klimatprofil.

Utvinning av vanadin

kan skapa stora mervärden som till en del kan komma Skåne till godo, till exempel sysselsättning och kanske går det att ta fram ny teknologi där svensk forskning kan utvecklas.

Utvinning av vanadin kan medföra insatser för klimatet, sysselsättningen och forskningen. För att få reda på om det kan bli verkligt behövs mer kunskap. Provborring är ett sätt att få veta mer. Att inte ens vilja pröva den möjligheten är oansvarigt.

Per Tryding

SKRIBENTEN

■ Per Tryding är vice vd och policychef för Sydsvenska handelskammaren.